

завдань. Ці проекти, як правило, готуються в письмовій формі з електронною презентацією і складаються, виходячи з досвіду реальних організацій, читаються, вивчаються та обговорюються студентами. Вони сприяють оволодінню іноземними мовами і комплексній реалізації цілей навчання: практичних, виховних, освітніх та розвиваючих. Рольові бізнес-проекти допомагають засвоювати і систематизувати знання, формувати граматичні, лексичні та фонетичні навички, розвивати всі види мовленнєвої діяльності, стимулюють запам'ятовування мовного матеріалу, забезпечують комунікативну спрямованість навчального процесу.

Крім того, чинна стаття надає студенту можливість відчутти необхідність оволодіння іноземною мовою не тільки як засобом спілкування, але й як засобом пізнання оточуючого нас світу.

Список літератури

1. Boyd, F. Making business decisions [Text] / F. Boyd. – N.Y. : IRWIN, 1994. – P. 2–9.
2. Полат, Е. С. Метод проектов на уроках иностранного языка [Текст] / Е. С. Полат. // Вопросы интернет-образования : сетевой журнал. – 2006. – № 2. – С. 35.
3. Ливингстоун, К. Рольовые игры в обучении иностранным языкам [Текст] / К. Ливингстоун. – М. : Высшая школа, 2008. – С. 87–96.
4. Эльконин, Д. Б. Психология игры [Текст] / Д. Б. Эльконин. – М. : Педагогика, 1998. – С. 278.
5. Пахомова, Н. Ю. Метод учебного проекта в образовательном учреждении [Текст] : пособие для учителей и студ. педагогич. вузов / Н. Ю. Пахомова. – М. : Аркти, 2003. – С. 82.

Отримано 30.03.2011. ХДУХТ, Харків.

© А.О. Борисова, В.О. Архипова, 2011.

УДК 378.147:811

О.Ф. Бєлікова, викл.

А.О. Колесник, канд. техн. наук

ПРОЕКТУВАННЯ ІНДИВІДУАЛЬНИХ ОСВІТНІХ МАРШРУТІВ У ПРОЦЕСІ ІНШОМОВНОЇ ПІДГОТОВКИ В НЕМОВНОМУ ВНЗ

Досліджено можливість проектування індивідуальних освітніх маршрутів та траєкторій у процесі іншомовної підготовки студентів з урахуванням кредитно-модульної системи організації навчального процесу, застосуванням інноваційних технологій навчання та педагогічної підтримки з боку викладача.

Исследована возможность проектирования индивидуальных образовательных маршрутов и траекторий в процессе иноязычной подготовки студентов с учетом кредитно-модульной системы организации учебного процесса, применением инновационных технологий обучения и педагогической поддержки со стороны преподавателя.

The possibility of developing individual educational routes and paths in the process of foreign language training of students based on ECTS system of educational process, using innovative learning technologies and pedagogical support from the teacher is studied.

Постановка проблеми у загальному вигляді. Одним із завдань вітчизняної вищої освіти сьогодні є формування конкурентоспроможної, мобільної й компетентної особистості, здатної до повноцінного спілкування в умовах полімовного академічного й соціального середовища. Цього ж вимагає й процес модернізації освіти в контексті загальноєвропейської глобалізації й входження України в міжнародний освітній простір. Тому питання індивідуалізації навчання й формування необхідних професійно-мовних компетенцій майбутніх фахівців стають особливо важливими.

Проектування індивідуальних навчальних маршрутів актуальне сьогодні практично для будь-якої дисципліни, а суб'єктом проектування можуть виступати як окремі ВНЗ (факультети, кафедри) і викладачі, що обирають ту чи іншу освітню стратегію, так і студенти, що визначають найбільш оптимальну для себе навчальну траєкторію.

Саме перехід до системи багаторівневої освіти, розвиток мобільних освітніх програм і стандартів, досягнення академічної мобільності передбачають наявність альтернатив в освітній сфері й спонукають студентів робити вибір, виходячи із власних можливостей і потреб ринку праці. І в остаточному підсумку, вибір індивідуального маршруту навчання дозволить кожному розвинути ті якості особистості, які потрібні "тут і зараз".

Аналіз останніх досліджень і публікацій. Індивідуальний освітній маршрут визначається ученими як цілеспрямовано спроектована диференційована освітня програма, що забезпечує студентові позицію суб'єкта вибору, розробки й реалізації освітньої програми водночас із здійсненням викладачами педагогічної підтримки його самовизначення й самореалізації (С.В. Воробйова, Н.А. Лабунська, А.П. Тряпціна, Ю.Ф. Тимофєєва й ін.)

Індивідуальний освітній маршрут визначається освітніми потребами, індивідуальними здібностями й можливостями студентів (рівень готовності до освоєння програми), а також існуючими стандартами змісту освіти [1].

Поряд із поняттям "індивідуальний освітній маршрут" існує поняття "індивідуальна освітня траєкторія" (Г.А. Бордовський, С.А. Вдовіна, Є.А. Климов, В.С. Мерлін, Н.М. Суртаєва, І.С. Якиманська й ін.), що має більш широке значення і передбачає кілька напрямів реалізації: змістовний (варіативні навчальні плани й освітні програми, що визначають індивідуальний освітній маршрут); діяльнісний (спеціальні педагогічні технології); процесуальний (організаційний аспект).

Індивідуальна освітня траєкторія передбачає наявність індивідуального освітнього маршруту (змістовний компонент), а також розроблений спосіб його реалізації (технології організації освітнього процесу) [2].

Мета та завдання статті. Розробка індивідуальних освітніх траєкторій – багатоплановий процес, покликаний забезпечити розвиток самостійності й ініціативи особистості, можливість найбільш повної реалізації її творчого потенціалу для успішної діяльності в професійній сфері. Мета статті – дослідити можливості проектування індивідуальних освітніх маршрутів у процесі іншомовної підготовки студентів немовних ВНЗ.

Виклад основного матеріалу дослідження. Незважаючи на свою актуальність, проблема проектування індивідуальних навчальних траєкторій студентів у сфері іншомовної підготовки в умовах немовного ВНЗ поки концептуально не розроблена. І хоча існують певні проблеми, пов'язані з обмеженістю сітки годин з дисципліни "іноземна мова", складністю контролю самостійної роботи студентів і недостатньою розробленістю форм і методів такого контролю, є деякі можливі шляхи індивідуалізації навчання іноземним мовам у немовному виші.

Насамперед, це впровадження компетентісно-орієнтованого підходу до змісту навчання. Одне з головних завдань складається у визначенні спектра компетенцій, необхідних випускникові з урахуванням поточних вимог ринку праці [3]. Значну допомогу у вирішенні цього завдання може зробити організація біржі компетенцій, або створення багатомовного середовища вишу на основі інтеграції роботи "мовних" і профільних кафедр ВНЗ [4].

Результативним у плані проектування індивідуальних навчальних маршрутів може стати структурування компетентісно-орієнтованих курсів на кредитно-модульній основі. Кредитно-модульна система організації навчального процесу дозволяє проектувати індивідуальні освітні траєкторії з обліком трудомісткості роботи студентів на основі ECTS [5] і забезпечує можливість

проходження навчального матеріалу як за лінійною траєкторією (послідовне проходження модулів), так і за розгалуженою, у рамках якої ті або інші модулі можуть бути виключені або додатково включені в програму залежно від вихідної підготовки студента і його індивідуальних інтересів. Це дозволяє викладачеві враховувати реальний рівень сформованості мовних компетенцій кожного студента. При цьому для розробника модульного курсу важливо визначити переважний рівень мовних компетенцій у студентській аудиторії й планувати навчальний процес так, щоб у студентів були можливості вибору траєкторії усередині кожного модуля залежно від ступеня мовної й професійної складності представлених автентичних матеріалів.

Розробці індивідуальних навчальних траєкторій студентів також сприяють інноваційні освітні технології. Наприклад, технологія "Європейського Мовного Портфеля" (ЄМП) з можливістю рівневого проектування на основі загальноєвропейської шкали компетенцій і аркушів самооцінки. Досвід європейських [6] вишів, які працюють за проектом "Європейський Мовний Портфель", свідчить, що форма "портфоліо" у поєднанні з критеріями мовних стандартів, розробленими експертами Ради Європи, досить продуктивна під час розробки індивідуальних траєкторій. При цьому ЄМП стає формальним навчально-методичним центром, навколо якого групуються інші лінгводидактичні методи. Головне в застосуванні ЄМП – це "портфоліо-процес", або сукупність процесів навчання, що вибудовують на його основі й дозволяють "розвивати когнітивно-особистісні компетентності студентів, які позиціонують у освітньому просторі як необхідні кожній людині для активної участі в житті сучасного інформаційного суспільства" [7].

Структурно-змістовне наповнення ЄМП відкриває доступ до сукупності мовного досвіду студента, починаючи з дитячого віку і закінчуючи часом навчання у виші й супроводжується моніторингом, включаючи регулярне індивідуальне консультування викладачем, що в результаті дозволяє кожному студенту створити індивідуальний маршрут оволодіння іноземною мовою. Послідовне заповнення блоків ЄМП на основі рефлексії власного мовного досвіду й подальше, спільне з викладачем, планування мовної діяльності відповідно до індивідуальних здібностей і потреб розкривають можливості для особистісного саморозвитку, сприяючи формуванню навичок самооцінки, самоконтролю й самостійної роботи в цілому, а також розвитку ключових професійно-комунікативних компетенцій

майбутнього фахівця, таких як критичне мислення, здатність до прийняття самостійних рішень і ін.

Асинхронна організація навчального процесу на основі поєднання мережних комп'ютерних технологій і мультимедійних курсів також дозволяє проектувати індивідуальні траєкторії навчання, причому "у зручний час і в зручному місці", з можливістю модифікації навчального матеріалу й технічних рішень. Критеріями якості при цьому можуть виступати результати самої діяльності, діагностика причин їхнього досягнення й спрямованість на подальшу оптимізацію.

Також варто згадати про систему академічного консультування ("т'юторство"), розроблену й апробовану в рамках проекту "Налаштування освітніх структур у Європі" [8]. Дана форма організації навчального процесу широко застосовується в європейських вишах, але поки не одержала поширення у вітчизняній вищій школі. У рамках цієї системи можливе найбільш результативне проектування індивідуальних освітніх траєкторій.

Висновки. Таким чином, у системі вітчизняної вищої освіти є широкі потенційні можливості для індивідуалізації й диференціації навчання (включаючи сферу іншомовної підготовки). Проте необхідні подальші дослідження в цій сфері, у зв'язку з недостатньою розробленістю даної тематики в концептуальному й практичному плані.

Список літератури

1. Логинова, Ю. Н. Поняття індивідуального образовательного маршрута и индивидуальной образовательной траектории и проблема их проектирования [Текст] / Ю. Н. Логинова // Методист. – 2006. – №9. – С. 4–7.

2. Анцупов, С. В. Индивидуальные учебные планы в профильном обучении: практика, успехи, проблемы [Текст] / С. В. Анцупов, Т. Н. Богданова, Е. В. Иваненко // Школьные технологии. – 2009. – №1. – С. 116–121.

3. Бадарч, Д. Актуальные вопросы интернациональной гармонизации образовательных систем [Текст] Монография / Д. Бадарч, Б. А. Сазонов. – М. : Бюро ЮНЕСКО в Москве; ТЕИС, 2007. – 190 с.

4. Мелікова, С. О. Індивідуалізація професійно-орієнтованого навчання іноземних мов студентів немовних спеціальностей у вищих педагогічних закладах [Рукопис] : автореф. ... канд. пед. наук : 13.00.09 / Мелікова Сусанна Омаріївна. – Кривий Ріг, 2008. – 20 с.

5. Байденко, В. И. Болонский процесс: проблемы, опыт, решения [Текст] / В. И. Байденко – М., 2006. – 112 с.

6. Nuffield Languages Project Grant. University of Southampton. Promoting and evaluating the use of the European Language Portfolio. Project Report [Електронний ресурс]. – Режим доступу : <<http://www.llas.ac.uk/resourcedownloads.aspx?resourceid>>

7. Tuning Educational Structures in Europe. Phase 1 (2000-2002); Phase 2 (2003-2004) [Електронний ресурс]. – Режим доступу : <<http://www.relint.deusto.es/TuningProject/index.htm>>

8. Рыжкова, И. Роль тьютора в составлении индивидуальной образовательной программы учащегося [Текст] / И. Рыжкова // Справочник руководителя ОУ. – 2009. – № 1. – С. 58–61.

Отримано 30.03.2011. ХДУХТ, Харків.

© О.Ф. Белікова, А.О. Колесник, 2011.

УДК 81. '367.634:81 '373.46

О.А. Покровська, канд. філол. наук

Н.В. Веселова, студ.

ТЕРМІНОЛОГІЗОВАНІ НОМЕНКЛАТУРНІ СПОЛУЧЕННЯ ЯК СКЛАДОВІ ГАЛУЗЕВОЇ ЛЕКСИКИ

Проаналізовано складники галузевої лексики. Визначено шляхи термінологізації номенклатурних сполучень кондитерських виробів.

Проанализированы лексические единицы отраслевой лексики. Определены пути терминологизации номенклатурных сочетаний кондитерских изделий.

There were analyzed lexical items of industry lexicon. The ways of terminologization nomenclatural combination were identified to confectionery products.

Постановка проблеми у загальному вигляді. Галузева лексика як цілісне явище становить сукупність лексичних засобів для позначення спеціальних понять науково-теоретичної та професійно-практичної діяльності людини.

Спеціальне слово, як найменування, входить у лексико-семантичну систему мови, де займає певне місце серед інших лексичних одиниць цього ж рівня на основі своїх мовних характеристик. Галузеві номінації формують лексичну терміносистему, в межах якої має місце чітка організація найменувань, їх сформованість у менші групи – номенклатурну. Останні спрямовані на вираження основних понять окремої галузі науки, техніки, виробництва, інших видів людської діяльності. Окрема терміносистема не є ізольованим осередком термінологічних одиниць, вона тісно